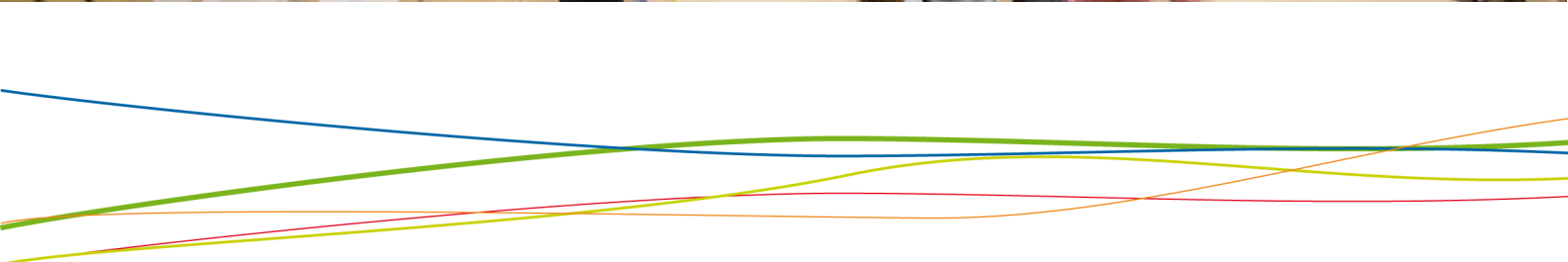

LOOPBAANORIËNTATIE EN –BEGELEIDING (LOB): DEEL II: STUDIEKEUZE VERVOLGOPLEIDING

Inhoud

INLEIDING	3
Wat is Loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB)?	3
Rol ouders bij LOB	3
Hulp bij studiekeuze.....	3
STAPPENPLAN STUDIEKEUZE	4
ORIËNTEREN OP SCHOOL	5
ORIËNTEREN BUITEN SCHOOL: Open dagen, meeloopdagen en proefstuderen	6
MET JE DIPLOMA VAN HET GROENE LYCEUM NAAR HBO	8
Algemeen over het hbo	8
Tijdig aanmelden: algemeen - 1 mei	9
Tijdig aanmelden: numerus fixus - 15 januari	9
STUDIEKEUZECHECK VOOR TOELATING	10
STUDIEKOSTEN EN BIJDRAGEN VANUIT DE OVERHEID	11
TIPS VOOR OUDERS	12
Het stripboek studiekeuze.....	12
Internet.....	12
Loopbanen veranderen	12
BIJLAGE 1: vragen om bij stil te staan op bijvoorbeeld open dag	13
BIJLAGE 2: Stappenplan aanmelden hbo-opleiding	16
BIJLAGE 3: websites	17
BIJLAGE 4: video's over studiekeuze, studeren, studiekeuze en tussenjaar	18

INLEIDING

Dit document biedt antwoord op de volgende vragen: Wat is (het doel van) LOB? Wat betekent dit voor je kind? Wat kun jij er mee als ouder? En wat mag je van school verwachten?

Wat is Loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB)?

Jaarlijks maken meer dan 950.000 leerlingen vanuit het voorgezet onderwijs de overstap naar een vervolgopleiding in het mbo of in het hoger onderwijs. Helaas verloopt deze overstap niet altijd probleemloos. Te veel jongeren vallen uit of switchen van opleiding. Goede loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB) kan helpen bij het maken van betere keuzes door jongeren te begeleiden bij het ontdekken van hun mogelijkheden, talenten en passies en het ontwikkelen van een realistisch zelfbeeld van het vervolgonderwijs en het beroepsperspectief. Het ontwikkelen van vaardigheden en talenten zit als daltonschool in het dna. Door onze leerlingen daarbij praktijkervaringen binnen en buiten de school aan te bieden, bereiden wij hen zo goed mogelijk voor op de naderende studiekeuze.

Wat betekent dit voor onze leerlingen?

Lentiz | Dalton werkt vanuit de daltonpijlers. Deze hebben sterke overeenkomsten met de vijf loopbaancompetenties die van belang zijn voor het maken van studie- en loopbaankeuzes: kwaliteitenreflectie, motievenreflectie, loopbaansturing, werkexploratie en netwerken.

Leerlingen leggen hun ontwikkeling stap voor stap vast in een loopbaandossier. Op basis van deze verschillende ervaringen kan je kind tot een bewuste keuze komen voor een vervolgopleiding.

Rol ouders bij LOB

Hulp en betrokkenheid van ouders is daarbij voor het kind van groot belang. Door regelmatig over de toekomst te praten, op onderzoek te gaan en over ervaringen te praten, wordt steeds duidelijker wat voor het kind belangrijke elementen zijn om mee te wegen in de persoonlijke studiekeuze: waar hij/zij moeite voor wil doen om te leren en wat hij/zij ervoor over heeft.

Hulp bij studiekeuze

Om alle betrokkenen te ondersteunen is relevante informatie verzameld in twee documenten.

In dit deel (STUDIEKEUZE VERVOLGOLEIDING) vind je alles over hbo en het maken van een passende studiekeuze.

Het andere deel (KEUZEDELLEN IN HET MBO) heeft met name betrekking op alles wat te maken heeft met de keuzeruimte om je mbo-opleiding bij Het Groene Lyceum te verbreden óf te verdiepen door het kiezen van keuzedelen.

Daarnaast informeren we ouders regelmatig per e-mail en de oudernieuwsbrief over actuele zaken omtrent studiekeuze.

Met vragen de keuzes tijdens en na de opleiding kun je in de eerste plaats bij de coach terecht. Deze collega wordt ondersteund door de decaan van Lentiz | Dalton MAVO & Het Groen Lyceum, Astrid Heidema (aheidema@lentiz.nl)

STAPPENPLAN STUDIEKEUZE

In leerjaar 4 maak je een profielwerkstuk: Stip op je horizon. Met dit werkstuk doorloop je bij wijze van onderzoek een volledig studiekeuzeproces. Samengevat komt het stappenplan hierop neer:

1: Ontdek

Ontdek je mogelijkheden en maak een selectie van studies die jij met elkaar wilt vergelijken.

De volgende onderdelen op de website helpen je hierbij:

Meld je aan voor je gratis persoonlijke digitale omgeving en ga stapsgewijs jouw studiekeuzeproces door via **MijnStudiekeuze**.

Ontdek hoe ver jij al bent in het studiekeuzeproces. **Doe de Oriëntatiemeter**.

Wie ben je en wat kun je? Ontdek het met **een van de interesstesten**.

Bekijk een overzicht van alle studies per profiel met **de tool Van profiel naar studie**.

Wil je starten met een bacheloropleiding, een masteropleiding of een associate degree of heb je andere plannen? **Lees meer over je mogelijkheden**.

Vind je het prettig dat jouw ouders meedenken? Ook **voor jouw ouders** hebben we informatie.

Ontdek in welke steden je allemaal kunt studeren op **de stedenpagina**.

2: Vergelijk

Bezoek open dagen, vergelijk opleidingen en maak je selectie kleiner. Maak een top 5 van opleidingen waar jij je verder in verdiept.

De volgende onderdelen op de website helpen je hierbij:

Bepaal welke open dagen jij bezoekt met **de Open dagen kalender**.

Bereid je voor op de open dag met **de lijst met slimme vragen**.

Vergelijk opleidingen en instellingen in **de opleidingenvergelijker**. Selecteer opleidingen waar jouw interesse naar uitgaat en klik op 'vergelijk'. Tip: je kunt ervoor kiezen om alleen de verschillen tussen opleidingen te tonen.

Bekijk de studentenoordelen per opleiding in **Studie in Cijfers**.

Kom jij tijdens jouw studiekeuze begrippen tegen waar jij niets van snapt? Bekijk de **Studiekeuzebegrippenlijst**.

3: Kies

Kies jouw opleiding en informeer jezelf over de praktische zaken die horen bij het aanmelden en studeren.

De volgende onderdelen op de website helpen je hierbij:

Bekijk of jouw opleiding een numerus fixus heeft (een maximum aantal deelnemers en een selectieprocedure) en lees meer over de regels voor **aanmelden bij een numerus fixusopleiding**.

- Meld je tijdig aan. Lees meer over **de aanmelddeadlines**.
- Lees informatie over **het collegegeld** dat je gaat betalen.
- Doe mee aan de (verplichte) **studiekeuzecheck** van de opleiding nadat je je hebt aangemeld voor een opleiding.
- Twijfel je aan je studiekeuze? Lees **hier** wat je kunt doen.

Bron: www.studiekeuze123.nl

Zie ook Stappenplan aanmelden, bijlage 2

ORIËNTEREN OP SCHOOL

Onze leerlingen verlaten Dalton Het Groene Lyceum met een mavo-diploma én een mbo niveau 4-diploma. Dit diploma biedt toegang tot het hbo.

Al vanaf het eerste leerjaar werken we met leerlingen actief aan hun zelfbeeld en beroepsbeelden. Er worden bedrijfsbezoeken georganiseerd, er komen gastsprekers en we nemen met de leerlingen deel aan Westland on Stage.

In de bovenbouw voeren begeleiders groeps- en individuele gesprekken met hun leerlingen waarbij oriëntatie op het hbo en het kiezen van een vervolgstudie regelmatig centraal staan. Daarnaast krijgen leerlingen lessen Loopbaan & Burgerschap .

In de andere folder over LOB (DEEL 1: KEUZEDELEN IN HET MBO) is een overzicht van LOB-activiteiten in het lesprogramma opgenomen.

Om een goede keuze te kunnen maken is het tot slot belangrijk om tijdig op onderzoek uit te gaan. Dat doen we samen met de leerlingen vanuit school, maar voor een definitieve, persoonlijke keuze zijn bezoeken aan open dagen en deelname aan proefstuderen onmisbaar. Daar spreek je docenten en studenten. Ga naar verschillende scholen, ook al weet je welke opleiding je wilt volgen. De school zelf kan een groot verschil maken. Op bijvoorbeeld www.studiekeuze123.nl kun je precies zien welke hoge scholen de studie aanbieden.

ORIËNTEREN BUITEN SCHOOL: Open dagen, meeloopdagen en proefstuderen

De overheidssite www.startstuderen.nl is een overzichtelijk informatiepunt van websites die voor scholieren en studenten die moeten kiezen van belang kunnen zijn.

De websites van de hbo-scholen zelf bieden specifieke informatie over o.a. de inhoud van opleidingen die zij aanbieden.

Open dagen van de hbo-scholen en studiebeurzen in de regio bieden de mogelijkheid kennis te maken met de scholen en de opleidingen die zij aanbieden. Het is belangrijk de sfeer van een school te proeven en meer te weten te komen over de invulling van de opleiding (aantal college-uren, groeps grootte, contact docenten etc.).

Daarnaast zijn op open dagen ook studenten te vinden die op dit moment een opleiding volgen. Zij weten voor welke keuze je staat en kunnen vertellen wat hun ervaring is.

Meer **ervaringen van andere scholieren** vind je op <https://oud.scholieren.com/blog>.

Informatie over **data van open dagen** is te vinden op o.a. www.studiekeuze123.nl/open-dagen

Voorbeeldvragen om je te helpen voorbereiden

Op de open dagen kun je al je vragen stellen aan betrokken docenten en vaak ook aan studenten die voor de opleiding gekozen hebben. Is dit wat zij zich van de opleiding hadden voorgesteld? Is het anders dan naar school gaan in het vmbo? Op welke manier wordt lesgegeven en hoeveel huiswerk hoort erbij? Welke vakken volg je binnen de opleiding en vind je die wel leuk? Met andere woorden: vind je de opleiding leuk genoeg om er moeite voor te doen?

Bereid je goed voor op de open dag! Hoe beter je weet wat JIJ nodig hebt om te kunnen kiezen (of waar je over twijfelt) hoe meer de open dag je oplevert.

In de bijlage 2 vind je meer onderwerpen en vragen waar je bij stil kunt staan als je een school bezoekt.

Proefstuderen en meeloopdagen

Meeloopdagen

Als je serieus geïnteresseerd bent in een studie, kun je een dagje meelopen. Informeer hiernaar bij de opleiding. Tijdens een meeloopdag word je gekoppeld aan een tweede- of derdejaarsstudent. Je volgt samen de colleges en werkgroepen van die dag. Er wordt niets speciaal voor jou georganiseerd. In de pauzes kun je vragen stellen en praten met studenten en docenten. Je krijgt zo een goede indruk van hoe het er echt aan toegaat op de hogeschool of universiteit.

Proefstuderen

Als groep belangstellende scholieren vorm je samen een nieuwe klas voor één dag. Iemand van de hogeschool of universiteit heet je welkom, je wordt als groep studenten behandeld. Je volgt samen een paar vakken en krijgt een opdracht om uit te werken. Zo kun je echt de sfeer proeven van een opleiding aan een hogeschool of universiteit. Informeer of de opleiding van jouw keuze deze mogelijkheid aanbiedt. Meer informatie over proefstuderen vind je bij de instellingen.

Studiebeurs+

Deze jaarlijkse voorlichtingsavond wordt georganiseerd door de vo-decanenkring Rotterdam, Hogeschool Rotterdam en Hogeschool InHolland Rotterdam.

De opzet: circa 30 hbo-instellingen en universiteiten presenteren zich op de opleidingsmarkt met een informatiestand. De opleidingsmarkt is open van 16.30 tot 22.00 uur en is vrij te bezoeken.

Verder kun je kiezen uit meer dan 170 opleidingen waarover een klassikale voorlichting wordt gegeven. Uit dit aanbod kies je maximaal drie voorlichtingen. Er zijn zeven rondes met een duur van 30 minuten per ronde. De eerste voorlichtingsronde start om 17.00 uur, de laatste om 21.30 uur.

Wil je bij de Studiebeurs, naast de gratis toegankelijke markt, ook deze voorlichtingen bezoeken, dan zijn hier kosten aan verbonden: €5,00. Deze kosten worden door school bij ouder(s)/verzorger(s) in rekening gebracht. Ook moet je je vooraf inschrijven via de website www.studiebeursplus.nl (let op: de klassikale voorlichtingen kunnen snel vol zitten!) De uitnodiging en een link om aan te melden ontvangen leerlingen en ouders/verzorgers jaarlijks via de decaan.

MET JE DIPLOMA VAN HET GROENE LYCEUM NAAR HBO

Algemeen over het hbo

Om een goede keuze te kunnen maken is het belangrijk op onderzoek uit te gaan: bezoek open dagen en spreek daar met docenten en studenten. Ga naar verschillende scholen, ook al weet je welke opleiding je wilt volgen. De school kan een groot verschil maken. Op bijvoorbeeld www.studiekeuze123.nl kun je precies zien welke hoge scholen de studie aanbieden.

Belangrijkste verschillen tussen mbo en hbo

MBO	HBO
minder literatuur	meer literatuur en boeken
toetsen: alle stof uit boeken	toetsen: meer inzichtvragen
beroepsgericht	gericht op beroepsgroep
hoe-vraagstelling	waarom vraagstelling
meer verplichte lesuren	minder lesuren
minder voorbereiding voor lessen	voorbereiding voor lessen
meer uitleg en begeleiding	meer zelfstandigheid
stof wordt meer herhaald	tempo stof ligt hoger
stages met veel begeleiding	stages met veel eigen verantwoordelijkheid
leeftijdsgenoten	verschillende leeftijden
praktijkgericht	theorie en praktijk

De zeven sectoren in het hbo

- Economie
- Gezondheidszorg
- Kunst
- Landbouw
- Pedagogisch
- Sociaal-agogisch
- Techniek

Vormen van onderwijs op het hbo

Daarbij zijn er **3 vormen** te onderscheiden:

- Voltijd (elke dag college, studiefinanciering)
- Deeltijd (naast een baan, geen studiefinanciering)
- Duaal (passend werk en studie vullen elkaar aan (salaris en deel studiefinanciering))

En je kiest voor een **bachelor** (4-jarige opleiding), of **associate degree** (2-jarige opleiding, onderdeel van een bachelor).

Meer informatie

Informatie over bovenstaande punten, andere begrippen in het hbo, een stappenplan en veel meer, is te vinden op www.studiekeuze123.nl/hulp.

De overheidssite www.startstudereren.nl is een overzichtelijk informatiepunt van websites die voor scholieren en studenten die moeten kiezen van belang kunnen zijn.

Tot slot wil ik www.studeermeteenplan.nl/hbo-wo/studiekeuze/studieaanbod onder de aandacht brengen. Deze website is tot stand gekomen in samenwerking met diverse belanghebbenden zoals de scholieren- en studentenbonden, Studiekeuze123, De Vereniging van Schooldecanen en Loopbaanbegeleiders (VvSL) en de Nederlandse Vereniging van Schooldecanen en Leerlingbegeleiders (NVS-NVL).

De websites van de hbo-scholen zelf bieden specifieke informatie over o.a. de inhoud van opleidingen die zij aanbieden en waarin zij zich mogelijk onderscheiden van andere aanbieders van die specifieke opleiding.

Tijdig aanmelden: algemeen - 1 mei

Studenten moeten zich vanaf 2014 vóór 1 mei via www.Studielink.nl aanmelden voor een studie in het hoger onderwijs.

Let op: Opleidingen met decentrale selectie hebben vaak een eerdere aanmeldingsdatum dan 1 mei. Zie het kopje Tijdig aanmelden: numerus fixus

Wil je na aanmelding toch een andere studie kiezen? Dat kan tot 1 september. Dit toelatingsrecht heb je niet als je je ná 1 mei voor het eerst aanmeldt. Heb je je later aangemeld, dan beslist de opleiding over je toelating.

Tijdig aanmelden: numerus fixus - 15 januari

Sommige opleidingen aan hbo en universiteit hebben een beperkt aantal plaatsen. De hogeschool of universiteit kan dan een 'numerus fixus' instellen. Als te veel studenten zich aanmelden voor een opleiding, dan moet je meedoen aan een selectie. De onderwijsinstelling regelt dat zelf. DUO doet geen centrale loting meer.

Selectiecriteria

Hogescholen en universiteiten selecteren zelf studenten voor hun fixusopleidingen. Er wordt gekeken naar je gemiddelde eindexamencijfer, maar ook naar je motivatie, persoonlijkheid en eerdere schoolprestaties. De onderwijsinstelling bepaalt de selectiecriteria.

Rechtstreekse plaatsing door een gemiddeld eindexamencijfer van 8 of hoger is afgeschaft. Plaatsing kan alleen nog via de selectie bij de hogescholen en universiteiten.

Maximaal 2 fixusopleidingen.

Per studiejaar mag je je voor maximaal 2 fixusopleidingen aanmelden. Dat mag ook dezelfde opleiding zijn op 2 verschillende onderwijsinstellingen. Alleen voor Geneeskunde, Tandheelkunde, Fysiotherapie en Mondzorgkunde mag je maar voor 1 onderwijsinstelling kiezen.

Aanmelden

De uiterste aanmelddatum voor een numerus fixus-opleiding ligt jaarlijks op 15 januari. Vanaf 1 oktober van het lopende studiejaar kun je je via Studielink aanmelden voor een fixusopleiding in het volgende schooljaar.

Hoe vaak meedoen?

Je mag maximaal 3 keer meedoen aan de selectieprocedure van een opleiding, maar het verschilt per instelling hoe vaak je aan hun selectie mag meedoen. In Studielink kun je zien hoe vaak je al hebt meegedaan.

Uitslag

De uitslag wordt bekendgemaakt op 15 april. Je ontvangt de uitslag via Studielink. Als je geselecteerd bent, moet je je plaats binnen 2 weken accepteren, ook via Studielink. Anders vervalt je plaats.

Plan B

Natuurlijk is het balen als je niet kunt starten met de studie die je op het oog had. Het is daarom verstandig om voor een plan B te zorgen als je niet wordt geselecteerd voor de studie van je keuze. Wat kun je doen als je niet door de selectieprocedure heen bent gekomen?

- Kiezen voor een andere opleiding.
- Het jaar erop je opnieuw voor de opleiding inschrijven (kan maximaal drie keer).

In de tussentijd - ook wel tussenjaar genoemd - kun je gaan werken of tijdelijk een andere opleiding volgen. Houd er wel rekening mee dat dit gevolgen heeft voor onder meer je studiefinanciering.

Aanbevolen websites

- Numerus fixus en selectie op <https://www.studiekeuze123.nl/selectie>
- Hoe werkt de toelating bij een opleiding met een numerus fixus? Uitleg over de regels van de [Rijksoverheid](#)

Bron: www.carrieretijger.nl en www.duo.nl

STUDIEKEUZECHECK VOOR TOELATING

Een bewuste studiekeuze vergroot de kans dat je een opleiding met succes afrondt. Daarom kent het hoger onderwijs de studiekeuzecheck. Deze check is bedoeld om erachter te komen of de opleiding waarvoor je je hebt aangemeld daadwerkelijk bij je past. Hoe de check eruitziet, verschilt per hogeschool of universiteit. De studiekeuzecheck leidt uiteindelijk tot een studiekeuzeadvies dat aangeeft of er een match is tussen jou en de opleiding.

Studiekeuzeadvies

Studenten in spe die een voltijd bacheloropleiding aan een hogeschool of universiteit willen volgen, moeten zich uiterlijk op 1 mei aanmelden voor de opleiding van hun keuze. De studiekeuzecheck is niet verplicht als je:

- een geschikte buitenlandse vooropleiding hebt
- een propedeuse-getuigschrift bezit
- geswitcht bent vanaf een andere hbo-opleiding
- een toelatingsprocedure moet ondergaan of je hebt aangemeld voor een opleiding waarvoor een numerus fixus geldt.

Bij de opleiding van je keuze vind je info over hoe de toelating is geregeld. Meld je je voor 1 mei aan, dan heb je **recht op een studiekeuzecheck** en een daaraan verbonden studiekeuzeadvies.

Naast het recht op de studiekeuzecheck, kan een instelling deelname aan een studiekeuzecheck ook **verplichten**.

Hoe de studiekeuzecheck eruitziet is per instelling verschillend. Bij de ene hogeschool vul je een digitale vragenlijst in en heb je een gesprek met een studiekeuzeadviseur, bij de andere volg je een tweedaags programma waarin je onder meer een proefles volgt en aan de slag gaat met een praktijkopdracht. De precieze invulling en data kun je meestal vinden op de website van de instelling die de opleiding aanbiedt. Bij wet is geregeld dat hogescholen en universiteiten je niet om een financiële bijdrage voor de check mogen vragen.

Toelatingsrecht en toelaatbaarheid

Heb je je uiterlijk op 1 mei aangemeld voor de opleiding en heb je deelgenomen aan de studiekeuzecheck wanneer de instelling deze verplicht stelt, dan heb je **toelatingsrecht** tot de bachelor. Dit betekent dat je de bachelor mag starten, **ook wanneer het studiekeuzeadvies negatief is**. Het advies is namelijk niet bindend.

Hoewel het advies dus vrijblijvend is en de hogeschool of universiteit je niet mag weigeren, is het toch verstandig om na te gaan waarom de instelling geen match ziet tussen de opleiding en jou. Wellicht zijn er twijfels over je motieven om voor de opleiding te kiezen, sluit de studie niet aan bij het beroep dat je later graag wilt uitoefenen of is je wiskundekennis van onvoldoende niveau. Je moet voor jezelf bepalen of deze factoren een succesvol studieverloop in de weg staan. Uiteindelijk ben jij degene die bepaalt of je start met de opleiding of niet.

Heb je je pas na 1 mei voor een eerste bachelor aangemeld en/of niet deelgenomen aan de studiekeuzecheck wanneer deze door de instelling verplicht is gesteld, dan heb je geen toelatingsrecht, maar ben je **toelaatbaar**. Dit betekent dat de instelling bepaalt of je mag starten met de bachelor. Je kunt dus geweigerd worden. Er is één uitzondering: volg je al een studie en ontvang je ná 1 mei een negatief bindend studieadvies, dan geldt dat je ook bij een eerste inschrijving ná 1 mei toelatingsrecht hebt.

Bron www.carrieretijger.nl

STUDIEKOSTEN EN BIJDRAGEN VANUIT DE OVERHEID

Met enige regelmaat zijn er ontwikkelingen op het gebied van de financiering van studiekosten. Op www.duo.nl staat alle actuele informatie.

Tijdens de studie moeten (aankomende) studenten een hoop uitzoeken en regelen. Daarvoor moet je bij verschillende instanties zijn, elk met hun eigen procedures en deadlines. Het ISO heeft in samenwerking met het LAKS de Studiewegwijzer gemaakt om de meest belangrijke informatie voor studenten op één plek bij elkaar te brengen. Open de [Studiewegwijzer](#).

Wat de kosten van een specifieke studie bedragen, is te vinden op de website van de opleiding zelf. Op www.studiekosten.net/studiekosten-hbo staat een overzicht van de verschillende soorten kosten die bij elke opleiding komen kijken.

Tot slot een video vanuit de overheid over gaan studeren: [Studeren? Wat moet je doen!](#)

En een video waarin het leenstelsel helder wordt uitgelegd: [Studiefinanciering: zo werkt het | DUO](#)

TIPS VOOR OUDERS

Sommige kinderen weten al jaren wat zij later willen worden. Anderen hebben meer moeite met kiezen. Zeker als het gaat om lange-termijnkeuzes. Dit komt mede doordat het brein van kinderen in deze leeftijd nog niet voldoende in staat is verbanden te leggen tussen het kiezen van een opleiding en de gevolgen daarvan voor hun eigen toekomst te overzien. Bovendien zijn vmbo-leerlingen in Nederland nog erg jong op het moment dat zij deze belangrijke keuze moeten maken. Omdat ouders/verzorgers in dit hele proces voor jongeren de belangrijkste personen zijn, vindt u wat handvatten om de begeleiding samen met school stap voor stap vorm te geven.

Begrip en communicatie zijn sleutelwoorden in het studiekeuzeprocess van ieder kind. Het is belangrijk om **regelmatig over kwaliteiten van het kind en de toekomst van hem/haar te praten**. Dit is nodig om tot goede keuzes te kunnen komen. Zowel als het gaat om de sector/het vakkenpakket in het vmbo als om de vervolgopleiding na het examen.

Het stripboek studiekeuze

Het [Studiekeuze Stripboek](#) is gemaakt voor studiekeuzers en hun ouders. Bij elke stripafbeelding staan 5 tips en, voor wie wil, een verdiepend artikel. De makers hebben op basis van hun ervaring gefocust op hbo/universiteit, maar bijna alle onderwerpen zijn ook relevant voor mbo'ers in spé waardoor ik besloten heb het hier te delen.

De onderwerpen die in het boekje worden aangehaald zijn:

<i>Nadenken over jezelf</i>	<i>Tips voor ouders bij bezoeken van een open dag</i>
<i>Toekomstdenken</i>	<i>(Online) proefstuderen</i>
<i>Gaan studeren?</i>	<i>Op welk niveau ga ik studeren?</i>
<i>Een studie kiezen?</i>	<i>De decaan</i>
<i>Welk interessegebied past bij mij?</i>	<i>Studiekeuzecheck, hoe werkt dat? (hbo/wo)</i>
<i>Ieder jaar 60 studiepunten (hbo/wo)</i>	<i>Geslaagd! Vijf tips voor de zomer</i>

Met dank aan Hermien van Miltenburg, Oudervoorlichter bij Wageningen University & Research.

Internet

De websites www.kiesmbo.nl (landelijk) en www.bekijkjetoekomstnu.nl (regio Haaglanden) bieden naast veel algemene informatie ook overzicht in specifieke opleidingen. Ook hebben de beide sites een apart onderdeel voor ouders.

Loopbanen veranderen

Houd tot slot voor ogen dat loopbanen van individuen in het verleden redelijk vast lagen: na een opleiding koos je uit een aantal beroepen en kwam je in een baan terecht waarin je vaak tot het einde van je loopbaan bleef.

Tegenwoordig is studiekeuze vooral een **startpunt** in een loopbaan. Daarvanuit begin je je loopbaan, en wordt zal je meerdere malen heroverwegen, verdiepen op bijschaven. Bovendien ontstaan er in de (nabije) toekomst beroepen die we nu nog niet kennen, en verdwijnen er functies die nu nog bestaan waardoor beweging in de loopbaan noodzakelijk kan blijken. Wie had 10 jaar geleden gehoord van een influencer, bitcoinhandelaar, drone-operator of een 3d-printspecialist...?

Kies daarom een opleiding die *nu* bij je past. Het kiezen van een beroep is tijdens/na je studie de volgende stap.

BIJLAGE 1: vragen om bij stil te staan op bijvoorbeeld open dag

Door onderstaande vragen te stellen kun je je inzicht in een studie verbeteren.

Tip: Studies kun je onderling ook vergelijken op de website www.studiekeuze123.nl

Studie in Cijfers is op Studiekeuze123.nl te vinden op elke pagina van een bacheloropleiding. Daarnaast gebruikt een groot aantal instellingen Studie in Cijfers (ook wel bijsluiter genoemd) op hun websites of in hun folders.

Bij alle opleidingen die je interessant vindt kun je op 'bewaren' en/of 'vergelijken' klikken. Je ziet dan bovenaan de pagina het aantal bewaarde en te vergelijken opleidingen verschijnen. Als je op 'x bewaard' klikt, kom je in je Overzicht (Mijn Studiekeuze123 als je bent ingelogd). Als je op 'x vergelijk' klikt, kom je in de Vergelijker terecht. De opleidingen worden dan op belangrijke kenmerken naast elkaar getoond.

Studie: _____

Toelating

- Welke vooropleiding is nodig om toegelaten te worden?
- Welk vakkenpakket/welke vakken zijn bij toelating vereist?
- Hoeveel kans op toelating is er, als je hier niet aan voldoet?
- Zijn er bijzondere extra toelatingseisen, zo ja welke?
- Wat is de uiterste aanmelddatum in Studielink voor deze opleiding?
- In welke vorm (voltijd, duaal, deeltijd) kun je deze opleiding doen?
- Hoe ziet het intakeproces eruit? Wat wordt er van je verwacht op welk moment? Bijv. testen, opdrachten, gesprekken, proefles e.d.

Opbouw van de opleiding

- Uit welke onderdelen bestaat de opleiding?
- Wanneer kies je voor een afstudeerrichting/specialisatie?
- Waarin verschilt deze opleiding ten opzichte van dezelfde opleiding in andere plaatsen?
- Hoeveel studenten zitten in het eerste jaar?
- Hoeveel studenten vallen uit? Stoppen ze omdat de studie te zwaar is of om andere redenen?
- Hoe is de sfeer van de opleiding? Welke type student studeert hier?

Propedeuse (1e jaar)

- Is er een introductieweek of –kamp? Wanneer start de opleiding?
- Hoeveel studenten zitten er in het 1e jaar? Wat zijn moeilijke vakken en waarom?
- Welke houding en vaardigheden heb je nodig om succesvol te studeren?
- Waaruit bestaat de studiebegeleiding in het 1e jaar? Welke bijscholing is er mogelijk?
- Hoeveel % van de eerstejaars haalt in één keer de propedeuse? Wat zijn oorzaken voor uitval?
- Hoeveel studiepunten dien je te halen om geen Bindend Studieadvies (BSA) te krijgen?
- Wat zijn de studiekosten (lesgeld, boekengeld, conferenties e.d.)

Lesprogramma

- Hoeveel college-uren of contacturen heb je per week? In hoeverre is er aanwezigheidsplicht?
- Hoe ziet mijn lesrooster er per dag, week of periode uit?
- Krijg je hoorcolleges, practica, werkgroepen of werkcolleges?
- Hoe is de onderlinge verdeling theorielessen, praktijklessen, projecten, stage?
- Hoeveel uur per week ben je kwijt aan zelfstudie?
- Werk je veel samen?
- Hoe groot zijn de groepen?
- Hoe is het contact met de docenten?

Inhoud van de opleiding

- Wat houdt de opleiding precies in?
- Welke lesvormen worden er gegeven? Wat houden ze in? Welke vorm komt het meeste voor?
- Welke vakken zijn er in de hoofdfase?
- Wat voor praktijklessen / projecten zijn er?
- Waarin verschilt deze opleiding ten opzichte van dezelfde opleiding in andere plaatsen?

Stage

- Bevat de studie stages? In welk jaar en hoe lang? Mag je ook in het buitenland stage lopen?
- Wanneer loop je stage?
- Hoe kom je aan een stageplaats?
- Hoeveel procent van de opleiding bestaat uit stage?

Begeleiding

- Hoe is het systeem van begeleiden?
- Hoe wordt je geholpen bij problemen?

Toetsing en diplomering

- Wat zijn de verschillende afstudeermogelijkheden (minors)? Wanneer start de minor?
- Hoe wordt de studievoortgang getoetst? Zijn er tentamens of meer (groeps-)opdrachten?
- Kun je een opleiding ook langzamer of sneller doen?
- Is er een bindend studieadvies en wat houdt dat in?
- Hoe wordt er getoetst? Zijn er veel tentamens of moet je juist veel opdrachten maken?
- Zijn er bepaalde 'struikelvakken' die lastig zijn? Heb je tips om die wel te halen?

Arbeidsmarkt

- Wat zijn de beroepsmogelijkheden of werkvelden na de opleiding? Welke houding en vaardigheden heb je nodig om te kunnen werken in deze sector of dit beroep?
- Welke functie(s) kun je uitoefenen na deze opleiding?
- In welke beroepen komen de meeste studenten terecht?
- Hoe is de werkgelegenheid in deze sector op dit moment en wat zijn verwachtingen voor de komende jaren?
- Hoe lang duurt het gemiddeld voordat afgestudeerden van deze opleiding een baan vinden?

Doorstuderen

- In welke studie kun je evt. doorstuderen na deze opleiding?
- Hoe groot is het percentage gediplomeerden dat doorstudeert?
- Moet je voor doorstuderen een speciaal lesprogramma volgen?
- Krijg je leertijdkorting op grond van jouw mbo-4 diploma?

Overig

- Is er mogelijkheid om te komen proefstuderen? Zo ja, wanneer/hoe?
- Welke studiefaciliteiten zijn er (computers, mediatheek, kantine e.d.)?
- Hoe is het studentenleven?
- Is er een studievereniging aan de opleiding verbonden?
- Zijn er ook studentenverenigingen in de stad?
- Hoe is het met de kansen om een kamer te krijgen in de buurt?

BIJLAGE 2: Stappenplan aanmelden hbo-opleiding

Als je een opleiding hebt gekozen, moet je een aantal zaken regelen. Hier vind je een stappenplan dat je kan helpen. Aanmelden moet in elk geval altijd vóór 1 mei via www.studielink.nl. Hiervoor heb je een DigiD-code nodig, dus zorg dat je die tijdig aanvraagt!

Stap 1: Vraag DigiD aan

Meld je aan voor een opleiding: studenten moeten zich vóór 1 mei via Studielink aanmelden voor een studie in het hoger onderwijs.

Let op: Opleidingen met decentrale selectie hebben vaak een eerdere aanmeldingsdatum dan 1 mei.

Let op: Wil je daarna toch een andere studie kiezen? Dat kan tot 1 september. Dit toelatingsrecht heb je niet als je je ná 1 mei voor het eerst aanmeldt. Heb je je later aangemeld, dan beslist de opleiding over je toelating.

Om je aan te melden heb je een DigiD nodig. Aangezien je voor het aanvragen van studiefinanciering (zie stap 3) een DigiD met sms-functie nodig hebt, kun je dat beter meteen regelen. Vraag deze DigiD bij voorkeur één maand voor de deadline van jouw opleiding aan via www.digid.nl, want het duurt even voordat deze er is. Voor particulier onderwijs schrijf je je in bij de instelling zelf!

Stap 2: Schrijf je in via Studielink.nl

Via www.studielink.nl kun je je inschrijven voor de opleiding van jouw keuze. Jouw gegevens worden dan automatisch doorgegeven aan de hogeschool of universiteit en aan DUO.

Stap 3: Vraag je studiefinanciering aan

De aanvraag voor studiefinanciering moet je doen via www.duo.nl, met behulp van je DigiD. DUO heeft een handige rekenhulp om te zien hoeveel studiefinanciering je kunt krijgen.

Stap 4: Studiekeuzecheck

Als je je op tijd hebt aangemeld, dan vindt er door de hogeschool of universiteit een 'studiekeuzecheck' plaats. Die kan verschillende vormen hebben zoals proefstuderen en/of een studiekeuzegesprek. Je bent verplicht aan zulke activiteiten mee te doen. De studiekeuzecheck maakt het voor jou én de opleiding makkelijker om te bepalen of jullie matchen. Jullie moeten namelijk wel bij elkaar passen wil je de studie succesvol afronden.

BIJLAGE 3: websites

Er zijn op internet sites te vinden die helpen bij de oriëntatie op hbo-opleidingen. Hieronder een kleine selectie hiervan:

Informatie over begrippen in het hbo, een stappenplan en veel meer, is te vinden op www.studiekeuze123.nl.

De overheidssite www.startstudereren.nl is een overzichtelijk informatiepunt van websites die voor scholieren en studenten die moeten kiezen van belang kunnen zijn.

De site www.kiesjesticdie.nl is verbonden aan de jaarlijks uitgegeven Keuzegids. Op de site kun je op verschillende manieren naar studies zoeken bijv. op basis van studierichting/vakgebied, instelling of bachelor.

www.studeermeteenplan.nl is tot stand gekomen in samenwerking met diverse belanghebbenden zoals de scholieren- en studentenbonden, Studiekeuze123, De Vereniging van Schooldecanen en Loopbaanbegeleiders (VvSL) en de Nederlandse Vereniging van Schooldecanen en Leerlingbegeleiders (NVS-NVL).

De websites van de hbo-scholen zelf bieden specifieke informatie over o.a. de inhoud van opleidingen die zij aanbieden en waarin zij zich mogelijk onderscheiden van andere aanbieders van die specifieke opleiding.

De websites www.tkmst.nl en www.hbostart.nl voorzien in informatie over alle hbo-opleidingen, locaties, open dagen, interesstests en vaak ook over de kans op werk.

Wil je meer weten over een specifiek beroep, ga dan eens naar www.carrieretijger.nl of www.kansopwerk.nl
En voor beroepen in de richting van zorg, welzijn en sport: www.youchooz.nl
Filmpjes van technische beroepen vind je op: www.techniekinbeeld.nl

BIJLAGE 4: video's over studiekeuze, studeren, studiekeuze en tussenjaar

Over verschillende onderwerpen rondom studiekeuze en studeren bestaan filmpjes die (ouders van) studiekeuzers kunnen helpen door inzicht of informatie.

[Filmpje over slimme vragen van ouders op een Open Dag](#)

[Filmpje met tips voor ouders over studiekeuze](#)

[Tussenjaar, tips voor studenten en ouders](#)

[Wat verdienen studenten met een bijbaan?](#)

[Wat zijn de uitgaven van studenten?](#)

[Hoe gaan studenten om met hun studieschuld?](#)

[Studiekeuze en de rol van ouders](#)

[Wat kunnen ouders en decanen doen](#), Hermien Miltenburg, oudervoorlichter

[Filmpje van 2 studenten die met hun ouders terugblikken op hun studiekeuze.](#)

Wat vinden ouderejaars?

Wilt u weten wat ouderejaars studenten vinden over studiekeuze en studeren? Ze vertellen hun ervaringen via onderstaande webinars:

[Weblezing over studiepunten](#)

[Weblezing over 'kamer zoeken'](#)

[Weblezing over tussenjaar](#)

[Weblezing over studiekeuzecheck](#)

[Weblezing over bindend studieadvies](#)

[Webinar over studiesucces](#)

[Weblezing over decentrale selectie](#)

[Weblezing over een Open Dag bezoeken](#)